

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3097/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.28.137/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó magánszemély az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.28.137/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügy előzménye egy – az indítványozó haszonélvezeti jogával terhelt ingatlan, valamint az ezzel szomszédos, két külön helyrajzi számon nyilvántartott két ingatlan – címkézésére, címadására vonatkozó hatósági és bírósági eljárás. A városi önkormányzat közgyűlése határozatában az ingatlan-nyilvántartásban útként nyilvántartott ingatlanok nevét megalkotta, névvel látta el, illetve az indítványozó haszonélvezeti jogával terhelt ingatlanhoz ebben, az újként elnevezett utcában házszámot is rendelt. Az indítványozó fellebbezése folytán az ügyben eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, amely döntéssel szemben az indítványozó keresettel fordult a bírósághoz. A bíróság a keresetet elutasította azzal, hogy az indítványozónak az adott eljárásban nincs keresetőségi joga, mivel a bíróság erre irányuló kifejezett felhívására sem jelölt meg semmilyen – anyagi jogát érintő – jogszabályt, amely összefüggésbe hozható lett volna az általa támadott határozatban foglaltakkal.
- [3] Ezt követően az elsőfokú hatóság helyszíni szemle megtartásával címkekezési eljárást folytatott le, amelynek eredményeként az érintett ingatlan címeleleit bejegyezte a címregiszterbe. Az indítványozó ezzel a határozattal szemben is fellebbezéssel élt, a másodfokú hatóság azonban az első fokon hozott határozatot helybenhagyta. Az indítványozó a másodfokú hatóság határozatával szemben keresettel élt, hivatkozva arra, hogy az elsőfokú hatóság nem tartotta be a rá irányadó ügyintézési határidőt, az építésügyi hatóság nem megfelelően adta ki az épület használatbavételi engedélyét tíz évvel korábban, továbbá kifogásolta, hogy az utca elnevezésére vonatkozó önkormányzati határozat megtévesztés miatt jogszabálysértő, mivel nem utcát, hanem parkolót és előkertet neveztek el utcaként. A bíróság a keresetet mint megalapozatlant elutasította. Rámutatva a perindítási jog illetve a keresetőségi jog közti különbségekre megállapította, hogy jelen ügyben nem talált semmilyen, az indítványozó anyagi jogát érintő jogszabályhelyet, amely összefüggésbe lenne hozható az általa támadott határozatban foglaltakkal, ezért az indítványozónak az ügyben nincs keresetőségi joga, így a keresetet az irányadó jogszabályhelyre hivatkozással tárgyaláson kívül elbírálva elutasította.
- [4] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybírósághoz. Kérelmének indokolása szerint az általa sérelmesnek tartott ítélet – bár hivatkozik jogszabályokra – nem a valós tényálláson és nem a jogszabályokon alapul. Az ítélet indokolása sérti a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményét, mivel az indítványozó mint az ingatlan haszonélvezője nem kapott választ arra, hogy miért nincs az ügyben keresetőségi joga, ami miatt keresetét a bíróság elutasította. Ügyében a bírói út igénybevételének csak a formális lehetősége valósult meg, mert a bíróság a perbe vitt jogait érdemben nem vizsgálta és nem is bírálta el, ennek következtében a közigazgatási határozat törvényességének bírói ellenőrzése nem történt meg. Sérelmezi az indítványozó azt is, hogy a jogorvoslathoz való joga is csak formálisan érvényesült esetében, mert a bíróság az eljárást érdemben le sem folytatta, nem vizsgálta felül a közigazgatási határozatot, mindez pedig – állítása szerint – a jogorvoslathoz való jogának sérelmét eredményezte. Az Alkotmánybíróság főtítkárának

hiánypótlásra felhívását követően az indítványozó beadványát kiegészítette, melyben előadta fentiekén túl azt is, hogy a jogszabályok önkényes, az Alaptörvénnyel ellentétes alkalmazása és értelmezése folytán „nem megfelelően került vizsgálat alá a közigazgatási határozat, illetve az ügyféli fogalom, a keresetőség vizsgálata”. Meglátása szerint ezekben a kérdésekben a bíróság nem a hatályos és az ügyében irányadó jogszabályt alkalmazta, illetve a hatályos szabály alkalmazásának mellőzését, továbbá a keresetőségi joggal kapcsolatos döntését nem indokolta meg. Véleménye szerint az ügyében irányadó jogszabályok alkalmazása esetén nem juthatott volna a bíró arra a következtetésre, hogy az indítványozó nem rendelkezik keresetőségi joggal.

- [5] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidőn belül nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A rendes jogorvoslattal már nem támadható közigazgatási és munkaügyi bírósági ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező az alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége pedig fennáll, mert a támadott ítélettel befejezett eljárásban felperes volt.
- [7] Az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, mivel tartalmazza a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróság eljárása és döntése alapvető jogok indítványozó által állított sérelmét okozta), c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság indítványozó ügyében hozott ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általa megjelölt, a d) pontban felsorolt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [8] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a támadott bírói döntéssel kapcsolatosan elsősorban az eljáró bíróság által az ügyére nézve alkalmazott jogszabály helyességével, a bíróság jogszabály-értelmezése helytállóságával, illetve az ítélet indokolásának a hiányával összefüggésben hivatkozott.
- [10] Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy – amint erre az indítványozó is utal kérelmében – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmára vonatkozóan [lásd például: 3046/2019. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]]. Jelen alkotmányjogi panaszban foglaltak ehhez képest nem vetnek fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadhatóságát és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [lásd például: 3325/2012. XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíró szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]

- [12] Az Alaptörvény „XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja meg {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [13] Jelen ügyben ilyen, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A bíróság az indítványozó által támadott döntését kétséget kizáróan megindokolta; így megjelölte, hogy az ítéletet mely törvényi rendelkezésekre alapította, továbbá – bár rövid, de követhető – indokolással támasztotta alá, hogy jelen ügyben miért nem látja megállapíthatónak az indítványozó kereshetőségi jogát. Ennek keretében – támaszkodva az ítéletben felhívott jogegységi döntésre – részletesen megvilágította az ügyféli minőség és a perindításra jogosultak körének jogszabály általi elválasztását, megkülönböztetését és az érintettség szükséges, adott foka vizsgálatának szempontjait is. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntés érvelését tévesnek, hibásnak és rá nézve hátrányosnak tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megállapíthatóságára.
- [14] Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmével összefüggésben előadottak kapcsán megjegyzi továbbá, hogy a kereshetőségi jog hiányának megállapítása – mint ahogyan az jelen ügyben is történt – értelemszerűen, a jogintézmény lényegéből és rendeltetéséből adódóan zárja ki a keresetben foglaltak további érdemi vizsgálhatóságát.
- [15] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [16] 5. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételek egyikének sem, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1) és (3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/609/2019.

